

Welkom

Welkom op deze vierde zondag in de veertigdagentijd. We zijn hier samen in de naam van de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest. Amen.

Vandaag is het zondag Laetare ('Verheugt u'). We zijn over de helft van de vastentijd, en Pasen komt in zicht. Het vooruitzicht dat het nooit zo donker kan worden, of er zal licht zijn.

We hoorden het in de voorafgaande weken: het leven is een reis. Geen rechte weg, maar een pad met zijpaden. Waar we mooie ervaringen opdoen. Verwonderd raken. Keuzes maken waarvan we af en toe merken dat God ons daartoe uitnodigt. Maar waar ook beproeving is. Verlies. Waar we aarzelend onze weg gaan. Menige weg is moeilijk, toch kan er ook vreugde uit ontstaan. Zoals het volk van Israël, na hun tocht door de woestijn, ook vreugde vond bij het zien van het Beloofde Land. Dat hoorden we ook in het openingslied: "Juicht van vreugde, allen die eens hebben getreurd".

Een vreugde die te maken heeft met thuiskomen. Wat is een 'thuis'? Een plaats waar je je niet hoeft te bewijzen, beschut bent, waar je kunt lachen en huilen. Waar iets van het Goddelijke ervaren wordt. Dat hoeft niet gebonden te zijn aan een vaste ruimte. Soms is het dichtbij, soms is het ver van huis. Soms is het kort of heel kort (een uur, een paar minuten). Ook dan kunnen we, vanuit ons gefragmenteerd bestaan, weer heel worden. Laten we een moment stil zijn en daar met onze aandacht naartoe gaan, hier in deze gewijde ruimte. Naar het gevoel van 'thuiskomen'.

Bidden we samen het gebed dat in uw boekje staat.

Vg: Vader van alle mensen die in het verborgene ziet en die ons hoofd en ons hart doorgrondt. U weet wat er in ons omgaat. Wij vragen U in deze veertigdagentijd:

A: Help ons onze binnenkamer te verkennen om U daar te ontmoeten. Vorm ons hart, opdat het barmhartiger zal worden. Leer ons het ware vasten. Geef ons wijsheid om in eenvoud te leven. Dan bidden wij met recht: Uw Koninkrijk kome. Amen

Overweging (31 maart 2019)

Jozua 5: 9a, 10-12; Lucas 15: 1-3, 11-32

“Iemand had twee zonen”. Zo begint de gelijkenis. Slechts vier woorden, maar we merken meteen dat er iets van ons gevraagd wordt. Zoals de personen in het verhaal met elkaar vervlochten zijn, zo worden ook wij, als toehoorder, vervlochten met het verhaal van ieder van hen. Jezus vertelt de gelijkenis aan Schriftgeleerden die schande spreken van Zijn gedrag omdat Hij het opneemt voor zondaars. Hij wil de geestelijk leiders die alleen in eigen vroomheid lijken te leven, een spiegel voorhouden.

Twee zonen, twee personen die bij elkaar horen, maar ieder een eigen levenspad kiezen. De jongste vraagt zijn vader om zijn vermogen te verdelen. Joviaal en impulsief stort hij zich op een nieuw leven. Veel verleidingen komen op zijn pad in een wereld van voorwáardelijke liefde, van ‘als’ en van ‘dan’. Wanneer hij geen bezit, geen vrienden, geen eten meer heeft, komt hij tot inkeer en gaat terug. “Ik ben het niet meer waard om uw zoon te heten”, zegt hij tegen zijn vader. Invoelbaar, zijn schuldbelijdenis?

De oudste is dicht bij huis gebleven, heeft geen schaamte of honger gekend. Hij doet nauwgezet wat er van hem verwacht wordt. Maar toch heeft hij nooit het kleinste dier gekregen voor een feest, nooit die waardering. Onrechtvaardig, vindt hij. Hij zit vast in zijn wrok, en kan niet delen in de blijdschap over de terugkeer van zijn broer. Immers, afgunst en vreugde gaan niet samen. Invoelbaar, zijn gevoel van onrecht?

Een mens herkent zichzelf misschien wel in beide zonen. Op zoek naar iets anders in het leven, naar prettige verleidingen. Op zoek naar aanzien en waardering, en het onrechtvaardig vinden wanneer dat niet direct zichtbaar is. De zonen lijken het menselijk tekort te verbeelden, de kant die óók bij ons hoort, en waardoor we het contact met onze bron soms kwijtraken.

En dan is er de vader. Een ander die je liefheeft. Die niet dwingt, niet afkeurt. Die zegt: ‘Ga op pad, ga de weg die jij moet gaan’. En hij denkt waarschijnlijk bij zichzelf: ‘Ik zal wachten en waken’. Bij terugkeer van zijn jongste is hij ontroerd, omhelst hem, wil zijn vreugde met anderen delen. Ook de oudste spreekt hij mild toe. “Maar jongen, jij bent altijd bij me en alles wat ik heb is van jou. We moeten feest vieren”. Ook deze zoon hoeft zijn liefde niet te verdienen. Die bron is er, als een Goddelijke trouw.

Dit samengaan van Goddelijke trouw en menselijk tekort spreekt ook uit de eerste lezing. Op het moment dat het volk van Israël het Beloofde Land binnengaat worden zij pas echt bevrijd van de lasten van Egypte. Ze zwierven lange tijd rusteloos rond in de woestijn, gaven toe aan verleidingen, maar God was hen trouw. Hij schonk hen telkens manna. Nu zijn ze thuisgekomen en kan er van de opbrengst van het land worden gegeten. Nu kan er iets nieuws ontstaan.

Zoals het volk van Israël iets nieuws begint, zo biedt ook de vader aan zijn zonen de mogelijkheid iets nieuws te beginnen. Hij vergeeft. En wie vergeeft, gelooft in de toekomst.

Wie vergeeft, wil niet dat de toekomst geblokkeerd blijft, noch voor zichzelf noch voor de ander. Want stelt u zich eens voor dat de oudste gelijk zou krijgen: dat de jongste zoon niet welkom is en niet meer erkend wordt als zoon. Kan ieder dan rustig verder leven?

Wie vergeeft, gelooft in de toekomst. Maar vergeving schenken is iets groots, iets Goddelijks. Het is als de Eeuwige die zich met open armen over ons ontfermt. Zoals we dat zien op de afbeelding van Rembrandt, op de voorzijde van het boekje. Een plaats waar je - gerafeld door het leven - ontvangen wordt, zonder woorden. Waar je aanvaard wordt, zonder verwijten. Waar je je hoofd in de schoot legt, de handen op je schouders voelt, en door Gods geest weer heel wordt. Vergeven herstelt niet de oude situatie, maar scheidt een nieuw thuis komen. En zó'n thuis komen ontvangen, maakt het ook mogelijk een thuis komen aan een ander te schenken.

Het verhaal van berouw en vergeving is tijdloos; wat dood was, wordt nieuw leven geschonken. En daarmee is het een klein Paasverhaal. Het verhaal heeft een open eind. We horen niet wat de jongste of oudste zoon zal doen. Wat we wel weten is dat de vader – het beeld van de Barmhartige - zal blijven handelen zoals hij gewoon is te doen. Zijn liefde kan de pijn niet voorkómen, maar zijn milde blik en zijn zegenende handen schenken nieuw leven. Het is het blijvende achter het voorbijgaande, het eeuwige achter het tijdelijke. Na de beproeving de vreugde.

31 maart 2019

Cecile Kuijpers

Voorbeden

In de liefde van de vader voor zijn kinderen
herkennen we Gods liefde voor ons.
Bidden we in vertrouwen tot Hem;

- Voor mensen zoals de jongste zoon,
die iets nieuws zoeken in hun leven.
Dat ze anderen ontmoeten
die hen een thuis kunnen bieden.

Laat ons zingend bidden

- Voor mensen zoals de oudste zoon,
die vastzitten aan eigen denkbeelden.
Dat zij ervaren dat 'zich prijsgeven'
geen teken van zwakte is.

Laat ons zingend bidden

- En bidden we
Om wijze mensen in ons midden
die tekortkomingen relativeren
en anderen met compassie tegemoet gaan.

Laat ons zingend bidden